

Karta przedmiotu

Cz. 1

Informacje ogólne o przedmiocie			
1. Kierunek studiów: Pielęgniarstwo 2. Profil studiów: praktyczny		3. Poziom kształcenia: pierwszego stopnia 4. Forma studiów: stacjonarne 5. Cykl kształcenia: 2026-2029	
6. Rok: 3		7. Semestr: 5	
8. Nazwa przedmiotu: Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne			
9. Status przedmiotu: obowiązkowy			
10. Treści programowe: Przygotowanie studenta do sprawowania profesjonalnej opieki nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi Dostarczenie wiedzy na temat psychiatrii jako dziedziny medycyny oraz jej znaczenia w diagnostyce i terapii zaburzeń psychicznych Kształtowanie umiejętności oceny stanu psychiatrycznego pacjenta w oparciu o elementy badania psychiatrycznego oraz znajomość zespołów i jednostek chorobowych Dostarczenie wiedzy w zakresie diagnostyki, leczenia oraz specyfiki pielęgnowania pacjenta chorego psychicznie, zgodnie ze standardami opieki psychiatrycznej Kształtowanie umiejętności budowania właściwych relacji interpersonalnych pielęgniarka–pacjent oraz doskonalenie kompetencji w zakresie komunikacji terapeutycznej Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zawartych w <i>(właściwe podkreślić):</i> <u>standardach kształcenia (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego)/Uchwale Senatu SUM (podać określenia zawarte w standardach kształcenia/symbole efektów zatwierdzone Uchwałą Senatu SUM)</u> w zakresie wiedzy student zna i rozumie: B.W3.; D.W1.; D.W2.; D.W3.; D.W4.; D.W5.; D.W6.; D.W7.; D.W8.; D.W9.; D.W10.; D.W28.; D.W29.; D.W30. w zakresie umiejętności student potrafi: D.U1.; D.U2.; D.U3.; D.U4.; D.U6.; D.U7.; D.U8.; D.U9.; D.U10.; D.U11.; D.U12. w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: KS.1, KS.2, KS.3, KS.4, KS.5, KS.6, KS.7			
11. Liczba godzin z przedmiotu (kontaktowe/ w tym, godziny komunikacji*/ samokształcenie*)		137 / - / 20	12. Liczba punktów ECTS dla przedmiotu
			5
13. Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin			
14. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się			
Efekty uczenia się	Sposoby weryfikacji ***		Sposoby oceny**/zaliczenie***
W zakresie wiedzy	- sprawdzian pisemny, - pytania otwarte, - pisemny egzamin testowy, jednokrotnego wyboru		**
W zakresie umiejętności	Obserwacja nabytych przez studenta umiejętności w realizowaniu wybranych procedur medycznych. Przeprowadzenie, wdrożenie i udokumentowanie: - Procesu pielęgnowania - Edukacji pacjenta i jego rodziny.		Dzienniczek umiejętności praktycznych, odpowiedź ustna Praca pisemna,
W zakresie kompetencji	obserwacja		Dzienniczek umiejętności Praktycznych

* jeśli wymagane jest standardem kształcenia

**w przypadku egzaminu/zaliczenia na ocenę zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

*** zgodnie z regulaminem przedmiotu

Bardzo dobry (5,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i znacząco przekraczają wymagany poziom

Ponad dobry (4,5) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i wyraźnie przekraczają wymagany poziom

Dobry (4,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w pewnym stopniu przekraczają wymagany poziom

Dość dobry (3,5) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na poziomie nieznacznie przekraczającym wymagany

Dostateczny (3,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie

Niedostateczny (2,0) - zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane

Elektronicznie
podpisany przez
Joanna Fojcik
Data: 2026.10.01
11:00:58 +02'00'

Karta przedmiotu

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie		
15. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Zakład Psychiatrii Katedry Neurologii Wydziału Nauk o Zdrowiu w Katowicach Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, ul. Ziołowa 45/47, tel. 32/359-80-16 e-mail: neurologia@sum.edu.pl adres strony internetowej: https://katedraneurologii-wnozk.sum.edu.pl		
16. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu /koordynatora przedmiotu: Dr.n o zdr. Joanna Fojcik dr n. med. Agnieszka Burzyńska		
17. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji: - anatomia i fizjologia człowieka: student zna anatomię i fizjologię człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem układu nerwowego, - psychologia ogólna, psychologia kliniczna: student zna podstawowe mechanizmy obronne, podstawy psychopatologii, podstawy psychoterapii, - podstawy pielęgnowania: student zna podstawy zagadnienia dotyczące procesu pielęgnowania, potrafi zaplanować i sprawować opiekę pielęgniarską nad powierzonymi mu pacjentami, zna podstawowe zasady wykonywania czynności i zabiegów pielęgniarskich i potrafi je zastosować w praktyce.		
18. Liczebność grup	Zgodna z Zarządzeniem Rektora SUM	
19. Materiały do zajęć/środki dydaktyczne	Dostępne w miejscu realizacji zajęć	
20. Miejsce odbywania się zajęć	- Zespół Ambulatoryjnej Opieki Psychiatrycznej – Katowice ul. Ziołowa 45/47; - Oddział Kliniczny Psychiatrii i Psychoterapii Wieków Rozwojowych; Sosnowiec, ul. G. Zapolskiej. - Oddział psychiatryczny - Centrum Psychiatrii, Katowice-Szopienice, ul. Korczaka 27; - Oddział Psychiatryczny Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie, ul. Zjednoczenia 10. - Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej – GCM Katowice ul. Ziołowa 45/47	
21. Miejsce i godzina konsultacji	Zakład Psychiatrii Katedry Neurologii WNoZ w Katowicach, Katowice Ochojec ul. Ziołowa 45/47 – zgodnie z godzinami konsultacji nauczycieli akademickich	
22. Efekty uczenia się		
Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zawartych w: standardach kształcenia/ zatwierdzonych przez Senat SUM
P_W01	zasady diagnozowania, planowania, realizowania i oceniania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, operacyjnym, pediatrycznym, położniczo-ginekologicznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w szpitalnym oddziale ratunkowym, w intensywnej opiece, opiece paliatywnej i opiece długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową;	B.W3

P_W02	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
P_W03	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach, w tym w chorobach nowotworowych;	D.W2.
P_W04	rodzaje badań diagnostycznych, ich znaczenie kliniczne i zasady ich zlecania oraz uprawnienia zawodowe pielęgniarki w zakresie wystawiania skierowań na badania diagnostyczne w poszczególnych stanach klinicznych;	D.W3.
P_W05	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w ich trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W4.
P_W06	zasady i zakres farmakoterapii w poszczególnych stanach klinicznych;	D.W5.
P_W07	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy organizmu pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
P_W08	zasady organizacji opieki specjalistycznej (internistycznej, chirurgicznej, w bloku operacyjnym, pediatricznej, geriatrycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, w szpitalnym oddziale ratunkowym, intensywnej opieki medycznej, opieki paliatywnej i długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową);	D.W7.
P_W09	standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W8.
P_W010	reakcje pacjenta w różnym wieku na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W9.
P_W011	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W10.
P_W012	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych;	D.W28.
P_W013	możliwości budowania relacji terapeutycznej, stosowania komunikacji terapeutycznej, psychoterapii elementarnej i innych metod wsparcia oraz terapii pacjentów z zaburzeniami psychicznymi (dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych), z uwzględnieniem wszystkich poziomów świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz w środowisku życia pacjenta);	D.W29.

P_W014	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	D.W30
P_U01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
P_U02	stosować skale i kwestionariusze do oceny stanu pacjenta lub jego wydolności funkcjonalnej w określonych sytuacjach zdrowotnych;	D.U2.
P_U03	dokonywać różnymi technikami pomiaru parametrów życiowych (w tym ciśnienia tętniczego na tętnicach kończyn górnych i dolnych, oddechu, temperatury ciała, saturacji, świadomości) i oceniać uzyskane wyniki oraz wykorzystywać je do planowania opieki w różnych stanach klinicznych;	D.U3.
P_U04	przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne w różnych stanach klinicznych do planowania i realizacji opieki pielęgniarstwa;	D.U4.
P_U05	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych jam ciała (nakłucia jamy brzusznej, nakłucia jamy opłucnowej, pobierania szpiku, punkcji lędźwiowej) oraz endoskopii;	D.U5.
P_W011	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych;	D.U6.
P_U06	przygotowywać i podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z posiadanymi uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza w określonych stanach klinicznych oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie;	D.U7.
P_U06	wystawiać recepty na leki w ramach realizacji zleceń lekarskich w określonych stanach klinicznych;	D.U8.
P_U06	rozpoznawać powikłania farmakoterapii, leczenia dietetycznego oraz wynikające z działań terapeutycznych i pielęgnacji;	D.U9.
P_U06	dobierać i stosować dietoterapię oraz prowadzić u dzieci i dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik do żołądka i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U10.
P_U06	przeprowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U11.
P_U06	przeprowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i zaburzeń psychicznych, w tym uzależnień, z uwzględnieniem rodzin tych pacjentów;	D.U12.
P_U06	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem	KS.1

P_U06	przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu;	KS.2
P_U06	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS.3
P_U06	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe	KS.4
P_U06	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS.5
P_U06	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	KS.6
P_U06	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS.7
23. Metody nauczania: podające, problemowe, programowane, praktyczne		
24. Formy i tematy zajęć: **		Liczba godzin (kontaktowe) 137
24.1. Wykłady		20
Rodzaje, etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych. Psychopatologia ogólna. Klasyfikacje psychiatryczne		3
Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym i terapeutycznym chorych psychicznie: farmakoterapia, EW, psychochirurgia, fototerapia, deprywacja snu. Problemy (zdrowotne, psychiczne) wynikające z leczenia metodami biologicznymi		5
Udział pielęgniarki w psychoterapii chorych psychicznie		2
Opieka pielęgniarska nad pacjentem przejawiającym zachowania agresywne i gwałtowne. Przymus bezpośredni w psychiatrii – czynności pielęgniarki w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego.		3
Komunikowanie się z chorym z zaburzeniami psychicznymi. Komunikowanie terapeutyczne. Fazy kontaktu terapeutycznego. Komunikowanie się z chorym z wybranymi jednostkami psychiatrycznymi. Terapeutyczne i nieterapeutyczne formy kontaktu pielęgniarki z pacjentem chorym psychicznie		4
Udział pielęgniarki w rehabilitacji psychiatrycznej. udział pielęgniarki w terapii zajęciowej chorych psychicznie, w kształtowaniu treningów umiejętności społecznych		3
24.2. Seminaria		10
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane nadużywaniem substancji psychoaktywnych.		4

Zaburzenia i choroby afektywne	3
Schizofrenia i psychozy z kręgu schizofrenii	3
24.3. Ćwiczenia	-
24.4. Ćwiczenia kliniczne	10
Badanie psychiatryczne – opanowanie podstawowych elementów badania psychiatrycznego: schemat wywiadu przedmiotowego, schemat oceny stanu psychicznego	5
Wybrane zagadnienia z psychiatrii wieku rozwojowego: zaburzenia lękowe, zaburzenia odżywiania się, schizofrenia w okresie rozwojowym, autyzm dziecięcy, upośledzenie umysłowe, zaburzenia zachowania	5
24.5. Zajęcia praktyczne	80
Organizacja opieki psychiatrycznej. Funkcjonowanie i praca pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym: dziennym, otwartym i zamkniętym. Predyspozycje osobowościowe pielęgniarki psychiatrycznej.	5
Znaczenie obserwacji w pracy pielęgniarki z chorym psychicznie. Ścisła obserwacja (revers). Źródła informacji o chorym psychicznie. Skale do oceny stanu psycho-fizycznego chorego psychicznie.	4
Przyjęcie pacjenta w oddział psychiatryczny – rola i zadania pielęgniarki. Modele relacji międzyludzkich w pielęgniarstwie.	4
Opieka nad chorym z depresją, pielęgnowanie chorego po próbie samobójczej.	4
Opieka pielęgniarstwa nad chorym z zespołem maniakalnym.	4
Opieka nad pacjentem z zaburzeniami nerwicowymi. Komunikowanie się z chorym z zaburzeniami lękowymi.	3
Pielęgnowanie chorego na schizofrenię. Treningi umiejętności społecznych.	5
Opieka nad chorym psychicznie w wieku podeszłym (zaburzenia depresyjne, psychozy, otępienie). Specyfika komunikowania się z pacjentem chorym psychicznie w wieku podeszłym.	5
Interwencja pielęgniarstwa w zaburzeniach osobowości.	4
Opieka pielęgniarstwa nad pacjentem ze Złośliwym Zespołem Neuroleptycznym i Zespołem serotoninowym.	4
Pielęgnowanie chorego z zaburzeniami świadomości.	3
Uzależnienia, psychiatryczne następstwa nadużywania i uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.	5
Stany nagłe w psychiatrii.	5
Formy pośrednie leczenia psychiatrycznego.	5

Zasady organizowania i współuczestniczenia w społeczności terapeutycznej. Psychoterapeutyczne formy terapii chorych psychicznie: arteterapia, muzykoterapia, choreoterapia.	5
Interwencje pielęgniarskie w psychiatrii wieku rozwojowego	5
Akty prawne w psychiatrii.	5
Udział pielęgniarki w procesie psychoedukacji chorego psychicznie i jego rodziny.	5
24.6. Symulacje niskiej wierności	-
24.7. Symulacje wysokiej wierności	17
Postępowanie z pacjentem agresywnym, stosowanie przymusu bezpośredniego.	9
Postępowanie z pacjentem psychotycznym	8
24.8. Samokształcenie*	20
Opracowanie zagadnień z wykładów i ćwiczeń	5
Analiza przypadków klinicznych	5
Ćwiczenia w pisaniu dokumentacji medycznej	5
Opracowanie planu opieki pielęgniarskiej dla pacjentów chorych psychicznie	5
25. Bilans punktów ECTS:**	
AKTYWNOŚĆ	LICZBA GODZIN / NAKŁAD PRACY STUDENTA
Godziny zajęć wg planu z nauczycielem (kontaktowe)	137
Przygotowanie do różnych form zajęć	
Udział w konsultacjach	
Czas na wykonanie projektu / dokumentacji / samokształcenie	
Samokształcenie**	20
Przygotowanie do egzaminu	
Udział w egzaminie	
Zajęcia praktyczne	
Praktyki zawodowe	Zał. 1b - Karta przedmiotu - praktyka zawodowa
SUMA GODZIN	157
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5
26. Literatura:	

1. Gałęcki P. (red): Badanie stanu psychicznego. Rozpoznanie według ICD-11. Wyd. Urban&Partner. Wrocław, 2022
2. Wilczek-Rużyczka E. (red): Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego. Wyd. PZWL, Warszawa, 2019.
3. Górna K, Jaracz K, Rybakowski J (red): Pielęgniarstwo psychiatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych. Wyd. PZWL. Warszawa, 2012.
4. Wilczek-Rużyczka E.: Komunikowanie się z chorym psychicznie. Wyd. PZWL, 2019.
5. Heitzman J. (red): Psychiatria. Podręcznik dla studiów medycznych. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2007.
6. Krupka-Maruszczuk I, Matuszczyk M. (red): Psychiatria. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa. Wydawnictwo Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. SUM. Katowice, 2007.
7. Bilikiewicz A. (red): Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. PZWL. Warszawa, 2003
8. Kurpas D., Miturska H., Kaczmarek M. (red): Podstawy psychiatrii dla studentów pielęgniarstwa. Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu. Wyd. Conlinuo. Wrocław, 2009.
9. Jarema J. (red): Psychiatria w praktyce. Wyd. Medical Education Sp. z o.o. Warszawa, 2011.
10. Krzyżowski J, Miller L, Wand T (red): Stany nagłe w psychiatrii. Wyd. Medyk. Warszawa, 2008.
11. Grochowska D., Twardowska M.: Wybrane standardy w pielęgniarstwie psychiatrycznym. Warszawa: Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, 2002.
12. Grochowska D. Błaszczowska L.: Program edukacyjny dla pielęgniarek w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego. Warszawa: Centrum Edukacji Medycznej, 1997.
13. Meder J. (red): Zachowania agresywne, przeciwdziałanie, leczenie. Biblioteka Psychiatrii Polskiej. Kraków 2007.
14. Krzyżowski J. (red): Psychogeriatryka. Wyd. Medyk. Warszawa, 2004.
15. Joanna Fojcik (red) Opieka pielęgniarska na oddziałach psychiatrii sądowej, PZWL Wydawnictwo Lekarskie 2025

27. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.

Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.

* jeśli wymagane jest standardem kształcenia, treści samokształcenia podaje prowadzący

** wypełnić właściwie zgodnie ze wskazaniem Rady/Komisji Programowej danego kierunku po zatwierdzeniu przez Dziekana

Joanna Fojcik

Elektronicznie
podpisany przez
Joanna Fojcik
Data: 2026.10.01
11:02:05 +02'00'